

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ

ЗАПЛЕТЕН СЛУЧАЙ

chitanka.info

Няколко седмици преди Първи май в едно наше държавно учреждение се сложи началото на тая паметна история.

Една сутрин подначалникът Пенчев се яви на доклад при началника Генчев и като се изправи чинопочтително пред писмената му маса, започна да вади из папката си всевъзможни книжа за подпис и за резолюция. Работата тръгна, както се казва, по мед и масло. Началникът Генчев преглеждаше внимателно през очилата си всеки документ и всяка хартийка, слагаше резолюция и се подписваше с къдрави букви, а подначалникът Пейчев попиваше мастилото с попивателната преса и от време на време се прозяваше почти незабелязано. Но в канцеларската практика понякога се срещат твърде заплетени случаи. Такъв именно случай се яви и сега, когато подначалникът Пенчев поднесе на началника Генчев заявлението за отпуск на техния чиновник от провинцията Герваси Зехтинков.

На пръв поглед в това заявление нямаше нищо особено. Чиновникът просто молеше да му се разреши отпуск по болест, като прилагаше медицинско свидетелство от местния лекар, който удостоверяваше, че неговият пациент се нуждае от операция. Дотук, значи, всичко беше в ред и заболяният чиновник спокойно можеше да легне на операционната маса, ако не беше пропуснал да изпълни една малка формалност — да залепи гербова марка на заявлението. Може би тая негова разсеяност се дължеше на особеното му душевно състояние пред страха от хирургическия нож, но все пак в случая ние имаме работа не с психоанализа, а с точно установени канцеларски правила и наредби. И наистина, между нас казано, какво заявление е всъщност заявлението без гербова марка? Та то не е никакво заявление, то е чисто и просто празен лист хартия.

— Ще му пишете да изпрати гербова марка. Иначе на молбата му няма да се даде ход! — рече строго началникът Генчев на подначалника Пенчев и насочи вниманието си върху другите преписки.

Когато докладът свърши, подначалникът Пенчев отиде в стаята си и съчини писмо до болния Герваси Зехтинков. После извика русокосата писарка с вишневите нокти и ѝ даде черновката. На следния ден писарката донесе писмото, написано вече с машина на бланка. Подначалникът Пенчев завъртя отгоре му неразгадаемия си подпис и го изпрати в архивата. Там писмото стоя още няколко дни,

докато му сложат печат и изходящ номер. И след това най-сетне то отпътува с бързия влак за провинцията.

Отговорът се получи сравнително скоро. В синия плик се гушеше една гербова марка от пет лева.

Но тая марка, вместо да оправи работата, предизвика нови усложнения.

— Възмутително! — говореше с гордото съзнание на изобличител началникът Генчев на подначалника Пенчев. — Има хора, и то, за съжаление, наши чиновници, които, изглежда, не четат Държавния вестник. Ще му пишете, че съгласно последното изменение на закона за гербовия налог заявленията за отпуск се обгербват не с пет, а с десет лева, разбирате ли? Ще му пишете, значи, да изпрати още една гербова марка от пет лева и изрично ще му цитирате точния текст на изменението, публикувано (тук началникът Генчев се надигна бавно от стола си и прие необикновено тържествен вид), да, публикувано в брой сто деветдесет и първи от втори септември хиляда деветстотин четиридесет и четвърта година на Държавен вестник. Иначе — добави пак заплашително той — на молбата му няма да се даде ход!

И подначалникът Пенчев се затвори в стаята си и поиска да му донесат брой сто деветдесет и първи от втори септември хиляда деветстотин четиридесет и четвърта година. Ала както обикновено се случва — да не можеш да намериш нещо, което ти трябва в момента, — така и сега търсеният брой бе потънал сякаш вдън земя. Подначалникът Пенчев хвърли в паника всички чиновници от отделението и тая паника постепенно нарасна и обхвана персонала на цялото учреждение. Търсеха навсякъде: по маси и чекмеджета, по етажерки и шкафове, обръщаха дори тежките кожени кресла в заседателната зала, но там имаше само паяжини, а от вестника — нито следа. И когато след десетдневно напразно дирене настъпи всеобщо отчаяние, един скромен книговодител съвсем случайно откри подлия брой под саксията с кактуса в малката стаичка на касиера. Вестникът, редовно поливан с вода, за щастие не беше успял да цъфне и буквите по него все още личаха.

Тогава подначалникът Пенчев съчини писмо до Герваси Зехтинков, като му цитира и съдбоносното изменение на закона за гербовия налог. И русокосата писарка отново преписа черновката на машина и отново писмото отиде в архивата, където след няколко дни

му сложиха печат и изходящ номер и го изпратиха за местоназначението му.

Тоя път отговорът се позабави малко. Позабави се малко, но все пак дойде. Ала когато архиварят разтвори синия плик и извади отвътре сгънатата на четири хартия, наоколо сякаш се разнесе едва уловим мирис на тамян. Беше писмо не от Герваси Зехтинков, а от жена му, която съобщаваше неочакваната новина, че съпругът и починал в болницата след операция. Нещастната вдовица описваше с трогателна сърдечност мъката си и молеше да ѝ издадат някакви удостоверения за пенсия. Във всеки случай тая рядка българка дори в скръбта си не бе изгубила своето гражданско съзнание и изпращаше гербовата марка от пет лева, грижливо забодена с карфица за единия край на писмото.

И тъй, законният герб от десет лева стоеше най-сетне на разположение на държавното учреждение. Следователно, тук нашата история може да свърши, макар и не съвсем щастливо, защото един от героите ни не е вече между живите. Но в името на жизнената правда ние сме длъжни да продължим повествованието си и да разкажем на читателя какво се случи, след като двете гербови марки по пет лева бяха залепени върху заявлението на покойния Герваси Зехтинков и го озариха като две запалени свещици с тъжно панихидно сияние.

Началникът Генчев държеше озадачен в ръцете си това заявление и говореше на подначалника Пенчев:

— Той, значи, е отишъл да се оперира, преди да има формално разрешен отпуск. Съгласно закона за държавните служители тая негова постъпка не може да се тълкува иначе освен като самоволно отлъчване от служба. Впрочем, ако операцията беше излязла сполучлива и той бе останал жив, всичко щеше лесно да се уреди. Ние просто щяхме да му наложим дисциплинарно наказание, и толкоз. Но сега Зехтинков е мъртъв, разбирате ли, и се изплъзва от ръцете ни. От друга страна, ние също така не можем да му разрешим отпуск в настоящия момент, понеже законът никъде не предвижда отпуск на мъртъвци.

— А не може ли да му се разреши отпуск с по-раншна дата? — попита плахо подначалникът Пенчев. — В някои държавни учреждения съществува такава практика, особено когато случаят е изключителен.

Началникът Генчев подскочи като ужилен от стола си и бледото му подпухнало лице се обагри с неспокойна руменина.

— Другите учреждения не ме интересуват! — извика възбудено той. — Там могат да се вършат всякакви безобразия. Да му мислят ония, които заобикалят законите!

И като седна отново на мястото си, началникът Генчев грабна от масата един молив и почна бързо да чертае върху някакъв празен плик най-различни триъгълници. Той имаше слабо сърце и винаги, когато се нервираше, тия триъгълници му действаха успокоително.

— Да-а-а — въздъхна по едно време той, като захвърли молива и прие предишния си безстрастен вид. — Аз имам трийсет и две годишна държавна служба, колега Пенчев, и ви моля да не ме подвеждате. Вие сте сравнително млад човек и много неща, изглежда, още не са ви ясни. Съветвам ви, ако мислите за кариерата си, да избягвате за в бъдеще каквото и да било свободно тълкуване на законите и изобщо да действувате по разум. Това е най-хлъзгавият път за един чиновник. Тоя път води неминуемо към затвора. Давате ли си сметка, какво значи да му се разреши отпуск с по-раншна дата? Ами преписите от нашите писма, с които го предупреждаваме, че на заявлението му няма да се даде ход, докато не изпрати гербови марки? Ами входящият номер върху самите гербови марки, който носи днешна дата? Или ще речете: ще унищожим преписите, ще подправим всичките там входящи и изходящи номера и — готово. Не, колега Пенчев, аз не мога да поема такава отговорност!

— Тогава? — прошепна смутено подначалникът Пенчев.

— Тогава... тогава ще свикаме комисия! — рече тихо и почти сладострастно началникът Генчев. — Както виждате, работата е твърде заплетена и затова тя ще трябва да се обсъди подробно от всички страни. В комисията, значи, ще участвуваме трима души: аз, вие и юрисконсултът Младенчев. Дори можем да сложим в нея и архиваря Бадемчев. По-добре е да бъдем четирима. Така отговорността ще се разпреди между повече хора.

И комисията наистина бе свикана и се започна истинска творческа работа.

Сега всичко върви като по часовник, граждани. Началникът Генчев, подначалникът Пенчев, юрисконсултът Младенчев и архиварят Бадемчев се събират редовно всеки ден на заседание. Уединяват се в заседателната зала, вземат един по един думата, правят предложения и възражения и упорито разчепкват сложния случай на покойния Герваси

Зехтинков. Те са обхванати от общата треска на предмайското съревнование и са решили до Първи май на всяка цена да се справят с тежката си задача. И ще се справят. Това личи по решителния израз на лицата им.

Има нещо трогателно в скромното и безшумно ударничество на четиримата членове от комисията. Има нещо величествено, нещо бюклиновско изобщо в цялата тая канцеларска история. Като романтичен кипарисов остров, озарен от пламъците на залеза, глъхне сред нашата нова действителност учреждението, в което служат началникът Генчев, подначалникът Пенчев, юрисконсултът Младенчев и архиварят Бадемчев.

Но нека не приказваме повече. Нека не смущаваме нашите ударници с излишни разсъждения.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.